

tokában teljes realitással, az individuális diadal minden reményével nézheti.

Itt van még egy-két eset. Berlinben öngyilkos lett két 15 éves lány. Kiszolgáló lányok voltak egy diszműaru-üzletben. Valami kisebb hibát követtek el, a büntetéstől való félelem a halálba kergette őket. Sréter Vilma esetére bizonyára még sokan emlékeznek. Előkelő budapesti lány volt. Május 3-án felült a szép fővárosban egy bécsi hajóra. Utközben bucsuzó levelet írt a szüleinek. Pozsony táján a Dunába ugrott. Csak a kalapját találták meg a kabinjában. Lányos tragédiájának az okát a Duna folyvást hullámzó nagy sirjába vitte.

Ezek éles dolgok, majdnem a szélsőségek. Amit ezeken belül nap-nap után nagy számban produkál az élet, mind ezekhez hasonló, csak szomorú, csendes, talán inkább szenvedő és tépelődő tragédiák. Előidézője az a középkori és felicimázott ideológia, amely a külsőségeken nyargaló, hazug nőimádással a keresztény lovagkor rothadó rongyaként maradt ránk és a pirkadó újkor becsületesebb, tudományosabb, szabadelvűbb világfel fogása. A kettő között mint két malomkerék között szenved, morzsolódik a nő és rója le a társadalmi evolúció, a nőemancipáció, a diadalmas feminizmus drága adóját.

Mindenha első sorban gazdasági kérdések irányították a történelmet. A modern társadalmi mozgalmak felidézésében tehát ép oly része van Shmithnek, Malthusnak és Ricardónak, mint Comte Agostonnak, Spencer Herbertnek és Darwinnak. A társadalmi élet rugóinak a felismerésével irányítólag kell közrehatni a fejlődés alakulásában. A társadalmi alakulások, a társasélet és az ezt szabályozó jogok és szokások mélyére kell hatolni, meg kell ismerni azok természetrajzát, hogy minden ideológia valódi értéke szerint legyen megbecsülhető. Ennek a célnak szolgálatában áll a nagy nőreformátor, Perkins Gillman. Ilyen uton-módon lesz megfosztható hazug, de tetszetős mázától a sok régi ideológia és megjelölhető a tudományos mértékletesség határáig a női társadalom fejlődési iránya a közeljövőben.

Az új alakulásig pedig a társadalmi evolúció folytonosan szedi áldozatait. A nők iránt való hódolat, a gyengébb nem iránt való előzékenység egyre hazugabb és tartalmatlanabb lesz. Egyre diadalmasabban alakul ki a mai gazdasági és az ezen alapuló társadalmi berendezkedésnek az a sarkigazsága, hogy a férfi magántulajdonává akarja tenni a nőt, örködni akar teljes erkölcsi és gazdasági élete fölött, az erkölcsi és gazdasági felelősség minimumával. A nők kicsiny, de öntudatos osztálya felvette ez ellen a harcot. A legkisebb gazdasági hatalom nagy jelentőségét is átlátták. Az élet éleveníbe akarnak vágni, küzdeni, harcolni, de megélni. Egyedül is, a megélhetésre kétes biztosítékot nyújtó férfi támasza nélkül is. Az új alakulások szinte rákényszerítik már a nőt erre. A régi elveken nyargaló nevelés azonban nem edzette meg őket, a szemérem álságával, az erkölcsök hazugságával és a társadalmi tisztesség folytonos veszélyeztetésével utjukba állnak. Megrabolják őket a küzdelem lehetőségétől. Hogy minél több legyen a legújabb társadalmi evolúció nagy háborújának az áldozata.

Kézai Simon.

A társadalom mélyéből.

- A züllött nők megmentői. - A Szegedi Katolikus Nővédő Egyesület akciója. -

Irtá Raskó Istvánné.

Mint Szeged legfiatalabb nőgyesülete, a Szegedi Katolikus Nővédő Egyesület nem tekinthet ugyan vissza évtizedes multra s ennek alapján nem is mutathat föl még nagyobb alkotásokat, de rövid, alig egy évre terjedő működése alatt már lerakta az alapot, amelyre a szeretet nevében építeni szándékozik.

A Katolikus Nővédő Egyesület az 1909 március hóban megalakult lánypatronázsból fejlődött. A patronázs vezetősége ugyanis csakhamar meggyőződött arról, hogy a meglévő nőgyesületek buzgó tevékenysége mellett is még min-

dig tág tere nyílik a jótékonyág gyakorlásának s egyesületünk céljai közé fölvetett egyéb feladatoknak, amiért is a patronázs 1909 augusztus 24-én megtartott közgyűlésén elhatározta, hogy ezen feladatok megvalósítása érdekében, a szervezkedés eddigi alapját megtartva, katolikus nőgyesületté alakul át. Az újjászervezés munkálatait csakhamar befejeztük s ezután azonnal hozzáláttunk a magunk elé tűzött eszmék megvalósításához.

Egyesületünk célját alapszabályaink a következőkben határozzák meg:

Az egyesület célja a női társadalomnak kenyérkeresettel foglalkozó tagjaiban a valláserkölcsei szellemet fejleszteni, őket szellemileg, anyagilag támogatni, az életversenyben szükséges önálló és hasznos tevékenységre képezni.

A nővédelem képezi tehát egyesületünk céljának az alapját, a kenyérkereső nők lelki és anyagi támogatása a mai nehéz megélhetési viszonyok küzdelmében. Most, amidőn korunk szociális viszonyai a nőket is arra kényszerítik, hogy a családi tűzhelyeiket — az életfentartási ösztön nyomasztó hatása alatt elhagyják és önálló kenyérkereset után nézzenek, Szeged társadalmá is szükségét érezte annak, hogy ezeket a nőket oltalmába vegye s az élet ezer veszélyei között támogassa.

Céljainak elérésére egyesületünk egyelőre a következő eszközöket vette föl működési körébe:

1. társasösszejövetelek rendezését,
2. patronázsok vezetését,
3. gyermekvédelmi intézmények létesítését,
4. szegények gyámolítását,
5. munkástülkárnői állás létesítését.

Az első cél megvalósítására egyesületünk alkalmas időben felolvasásokat, előadásokat rendez, amelyek tárgyukat főleg női mozgalmakat érdeklő körből merítik. Ezek az összejövetelek arra is hivatva vannak, hogy az egyesületi tagok között az összetartozandóság érzetét ápolják s a tagoknak alkalmat adjanak, hogy aktuális nővédelmi kérdésekben egymás között eszméket cserélhessenek.

A patronázsokat illetően az új egyesület már kész szervezeteket talált. A felsővárosi és a mórjai patronázsokat ugyanis még a lánypatronázs-egyesület szervezte s ezeket egyesületünk továbbra is fentartja. Működésünket azonban ebben az irányban a város minden részére ki akarjuk terjeszteni, mert meg vagyok róla győződve s épen azért feleslegesnek is tartom ehelyen is kifejtetni, hogy velünk együtt mindenki érzi azt a jótékony hatást, amelyet a serdülő korban lévő leányok lelkiületére vasárnaponkénti összejöveteleik gyakorolnak. Ezeken az összejöveteleken a patronéssek végzik azt a nemesítő munkát, amelynek célja elsősorban a valláserkölcsei érzés ápolása, de emellett az általános közismeretekben való oktatás is. A kedély képzését sem hagyjuk figyelmen kívül s alkalmas időben megfelelő szórakozást is nyújtunk az oltalmunkba vett leányoknak.

Patronázs-intézményünk működése kiterjed a kórházakban elhelyezett beteg pártfogoljainkra is, akiknek lelki vigasztalást nyújtunk s akiknek helyzetét sorsuk és állapotuk iránt való érdeklődésünkkel s anyagi támogatásunkkal törekszünk elviselhetővé tenni.

Itt említem meg, hogy egyesületünk készséggel vállalkozott arra a szerepre is, amelyet a fiatalok bűnösökre vonatkozó büntető-novella a társadalomra ró. Tagjaink sorából 37-en vállaltak patronai szerepet, akiknek élén báró Gerliczy Ferencné, az egyesület védője áll és teljesítik ezt a feladatot az ügy érdekében.

A tervbevett gyermekvédelmi intézmények közül legelsősorban is napközi otthonok létesítését tűztük ki feladatunkul. Sajnálattal tapasztalhatja ugyanis a társadalom, hogy különösen a munkáscsaládok gyermekei kénytelenek nélkülözni a szülői felügyeletet és gondozást. Nagyon sok esetben s talán a legtöbb munkáscsaládnál apa és anya rá vannak szorulva arra, hogy az életfentartáshoz szükséges mindennapi kenyeret családjuk számára külön-külön is meg-

keressék. S míg a szülők távol vannak gyermekeiktől s nehéz munkában görnyednek, senki sincs, aki az otthon maradt gyermekekre fölügyelne s őket gondozná.

Az utca porának és sarának vannak ezek a gyermekek a legtöbb esetben kitéve, ahol erkölcsileg elzülkenek, testileg pedig elcsenevészednek. Fontos nemzeti és szociális feladat tehát, hogy a társadalom ezen gyermekek megmentéséhez segédkezet nyújtson. Ebből a célból legalkalmasabbnak bizonyultak a napközi otthonok, ahová a szülők gyermekeiket elhelyezhetik s ahol azok kellő gondozásban részesülnek.

Ezen fontos feladat megoldásához kíván egyesületünk is hozzájárulni azzal, hogy városunk azon részében, ahol erre leginkább szükség van, napközi otthonok létesít. Az előmunkálatok már folyamatban vannak s reméljük, hogy még ez év őszén át is adhatjuk az első napközi otthonok nemes rendeltetésének.

Hogy a munkásnők s általában a nők szociális mozgalmait állandóan figyelemmel kísérhessük s hogy ezen mozgalmakban egyesületünk is feladatához képest részt vehessen, egy munkástülkárnői állás szervezését is tervezzük.

Egyesületünk feladatai közé tartozik még a szegények gyámolítása. Amennyire viszonyaink engedik, mindenkit, aki arra szorul, támogatunk. A szegedi katolikus egyházak megbízásából egyesületünk a Szt. Antal-perselyekbe befolyó adományokat is kezeli és osztja ki hetenként az egyes városrészek szegényei között részint pénzben, részint természetbeni segélyekben.

Ime, ezek azok az emberbaráti feladatok és célok, amelyeket a Szegedi Katolikus Nővédő Egyesület megvalósítani szándékozik. Ezek azok az eszmék, amelyek városunk katolikus női társadalmát egyesületté tömörítették. S vajjon tömörülhettek-e volna a nők ennél szebb és nemesebb célok megvalósítására? Aligha, mert hisz' a szeretet magasztos munkáját végzik akkor, amidőn ezen eszmék szolgálatába álltak.

S ezt a munkát a Szegedi Katolikus Nővédő Egyesület, ha felekezeti alapon szervezkedett is, a felebaráti szeretet alapján kívánja teljesíteni, mert körülményeihez képest lelki és testi gyámolítást és támogatást óhajt nyújtani mindenkinek, akit a sors arra kényszerít, hogy azt igénybe venni kénytelen s akit a nyomorokozta szenvedések arra utalnak, hogy emberbarátainak jóvólta adja meg neki mindennapi kenyerét.

Anyák.

— Haragszom, — mondta a jótékonyágáról és milliőről híres Gogg Péterné. Szép, fiatal arca piroslott és hideg, szürke szemében indulatos fény lobbant fel...

Gogg mosolyogva nézett a szép asszonyra.

— És ugyan miért haragszik?

— Azért, amit ma láttam és amit már számtalanszor alkalmam volt megfigyelni. Ma egész nap a szegényeim között futkostam és valóság-gal fellázított az asszonyok nyomorúsága.

— Miért említi külön az asszonyokat? Mekkora elfogultság!

— Mert ők az igazi szegények, a lekötötték, a láncravert rabszolgák. Az ő eleven láncuk a család, amelyen a legsúlyosabb kolonc a gyermek. Gyűlölöm a sok maszatos porontyot, akik elcsigázzák, idő előtt elrutitják és megöregítik az asszonyt.

— De nem tarthatnak valamennyien nevelőnőt a gyerekek mellett?!

— Ugyan ne gunyolódjék. Ha látta volna őket, bizonyosan a maga szíve is megesett volna rajtuk.

— Nos, akkor megesett volna a szívem férjük és a gyerekük nyomorúságán is. Nem lehet ám a világon mindenkinek jó dolga és nem is lehet minden szegény ember baján segíteni. Ahhoz kevés a gazdag.

— Eh, — szólt az asszony boszusan — nem arról van szó. De a szegények közt is az asz-